

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 74 - No. 6 juni 1972

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

voor de oogst

Bijenuitlaat	f 2,65
Dubbele honingzeef	„ 9,80
Glazen potten met plastic opdrukdeksel	„ 6,—
5 ponds emmers	„ 1,50
10 ponds emmers	„ 2,—
25 ponds emmers	„ 3,25
50 ponds emmers	„ 6,—
Raathoningdoosjes - 10 stuks	„ 2,75

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Telefoon 08370-2863 Giro 823276

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijltjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Op zaterdag 13 mei opende onze afd. Velp e.o. op het prachtige landgoed Heuven in de stromende regen haar afdelings-les- en demonstratiestal. Onze foto-graaf schoot er dit plaatje. Geheel rechts op de foto Ir. J. J. Pettinga, links van deze (met gleufhoed) voorzitter S. Fontein. Zie voor een kort verslag onder afdelingsberichten.

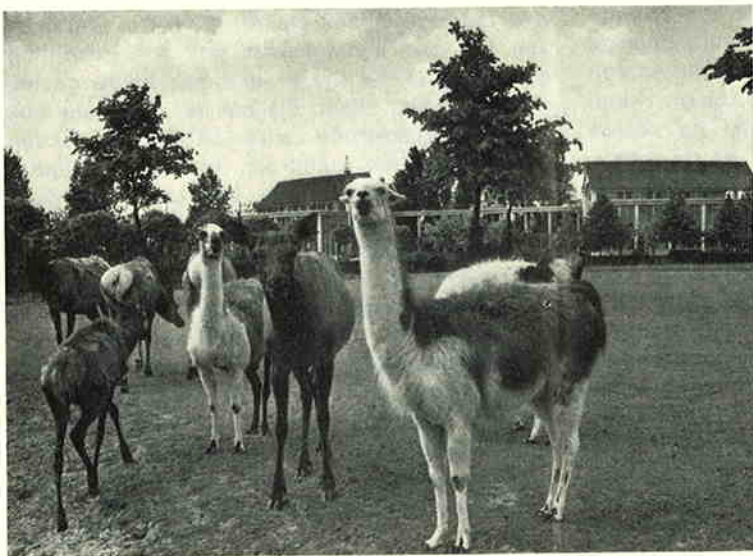
Ons klankbord

Velen uwer herinneren zich ongetwijfeld nog de 28ste imkersdag op 7 september 1957 in de Rivierahal te Rotterdam, waar wij toen ons 60-jarig bestaan herdachten en de voorzitter van de organiserende afdeling, de Hr. W. H. van Mourik een duizendtal bezoekers mocht verwelkomen. Zowel de aanwezigheid van de toenmalige Directeur-Generaal van de Landbouw, Ir. v.d. Plassche, de Directeur van de Tuinbouw, Ir. Honig, alsook de sprankelende rede van de Commissaris van de Koninging in Zuidholland, alsmede de glorieuze ontvangst in de Burgerzaal van het stadhuis en de pakkende toespraak van de toenmalige burgemeester van Walsum verleenden aan deze dag extra glans. De boottocht door de havens, begunstigd door prachtig weer, was het hoogtepunt van deze dag.

Dit jaar bestaat onze vereniging 75 jaar en wij willen ook thans graag in de viering van onze imkersdag tot uiting brengen dat dit een kroonjaar voor onze vereniging is. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken dat het H.B. graag en dankbaar het aanbod van de afdeling Rotterdam heeft aanvaard ook in dit jubileumjaar de organisatie van de imkersdag ter hand te nemen. Over het programma van deze dag

zult u in de komende nummers van ons blad uitvoerig worden ingelicht. Vast staat dat de bijeenkomst zal worden gehouden in de Rivierahal van de Diergaarde Blijdorp.

Het H.B. zou het bijzonder waarderen als zoveel mogelijk leden aan deze imkersdag deelnamen. Het is zich wel bewust dat de steeds stijgende deelnemersprijs - gevolg van de kostenstijging in het algemeen - en de verhoogde spoorwegen- en bustarieven vele leden van een bezoek aan een imkersdag hebben doen afzien. Het betreurt dit ten zeerste, temeer omdat een imkersdag door zijn karakter van gezelligheid, meer dan de alg. vergadering, de gelegenheid biedt tot het leggen en onderhouden van contacten tussen de leden onderling. Teneinde zoveel mogelijk aan de financiële bezwaren tegemoet te komen is aan de alg. vergadering het voorstel gedaan - een voorstel dat met een verblijdende eensgezindheid werd aanvaard - om voor elke deelnemer uit de algemene middelen een toeslag van f 5,- toe te kennen. Deze toeslag is dus bestemd om de prijs voor de deelnemer laag te houden en toch een goed programma te kunnen bieden. Daarop kunt u maar op één manier reageren:

2 september 1972
Op naar Blijdorp!

BEGINNERSRUBRIEK

Mag ook door meer gevorderden worden gelezen

Als dit nummer in uw brievenbus glijdt is de zomerdracht ingezet, zeker als er wat acacia in uw omgeving staat en de weersomstandigheden van dien aard zijn dat deze honingt, wat lang niet altijd het geval is. Het moet warm, windstil weer zijn met een hoge luchtvochtigheidsgraad.

Toen dit artikel werd geschreven, in de week voor Pinksteren, hadden de fruitreizigers hun volken al weer thuis en blijkens de berichten deden de volken op het koolzaad het goed.

De resultaten van het reizen naar het fruit waren verbluffend en naar de mening van uw rubriekschrijver weer een bewijs van de onmogelijkheid enige voorspelling te doen met een redelijke kans op succes. Schreven we in het vorige nummer "als door warm weer de afbloei snel verloopt is het uitkijken geblazen" dan kunnen we nu rustig stellen dat we zelden in de meimaand zo lang achter elkaar zulk onaangenaam weer hebben gehad. En de bijen?

Mijn onversterkte volken, want ik ben nu eenmaal een tegenstander van dat bij elkaar gooien van bijen en broed, kwamen terug met een broedkamer plus honingkamer afgestampt met broed waarboven een praktisch volle honingkamer. Het volk wat op de weegschaal had gestaan was 20 kg zwaarder geworden, waarbij wel in aanmerking moet worden genomen dat op de dracht, dus na het wegen, een honingkamer (spaarkastmodel) met 10 uitgebouwde lage ramen was bijgeplaatst. De dracht waarop is gevlogen voor zover na te gaan: kers, paardebloem en appel. En hoewel de volken sterk uit de winter gekomen zijn en de eigenschap hebben in het voorjaar snel op te bouwen is het haast onbegrijpelijk hoe ze met dit weer en de weinige echt goede drachtdagen deze prestatie hebben kunnen leveren. En mag ik hieraan dan nog een opmerking verbinden t.a.v. degenen die zich bezwaard voelen over de toeslag op de suikerprijs? Met deze honingopbrengst, vermeerderd met f 15,— bestuivingsgeld per volk, laten we de totale waarde maar aan de veilige kant houden en op f 30,— per volk stellen kan u het hele jaar al niets meer gebeuren, ook niet met een extracent op de suiker voor Ambrosiushoeve en ook niet als de

contributie ten behoeve van een meer uitgebreid en beter verzorgd maandblad nog wat werd opgetrokken.

Hoewel in de meeste jaren juni de zwemmaand bij uitstek is, zal gezien de ontwikkeling van mijn volken en bij de meeste imkers zal het wel niet anders zijn, het zwermen of de zwermverhinderer wel in mei zijn beslag krijgen. Dit houdt in dat eventueel opgezette voorzwermen nog makkelijk een overschot kunnen geven op de zomerdracht, zeker als ze in het begin een beetje met voer zijn geholpen. Vooral voor de beginner is het zaak deze vroeg opgezette voorzwermen regelmatig op doppen te controleren, want dikwijls zwermen deze volken na ongeveer 6 weken opnieuw. Vooral als de opgezette zwerm sterk was en de dracht een wisselend karakter heeft is de kans daarop groot. Is er aanhoudend een redelijke dracht dan wint de haaldrift het dikwijls van de zwerm-drift. De imker "oude stijl" noemt een dergelijke zwerm een "Maagdezwermer" en had daarmee niet veel aan de pet want deze maagdezwermer en het volk waarvan deze is afgevlogen brengen het gewoonlijk niet meer tot behoorlijke "Opzetters" voor de winter.

Tot slot nog dit: Zorg voor voldoende materiaal om op alle gebeurlijkheden voorbereid te zijn. Als het honingen wil, dit voorjaar heeft het weer bewezen, haalt een sterk volk in een mum van tijd een honingkamer vol. Als deze half gevuld is, is het tijd er een bak bij te geven. Dan moet niet alleen die bak er zijn, maar ook de tien uitgebouwde ramen of ramen voorzien van hele vellen kunstraat. En als u, waarde beginner, al zo aan de bijenteelt verknocht bent geraakt, dat het gezegde: Eens imker, altijd imker, beslist op u van toepassing zal zijn, schaf dan zo gauw mogelijk een eigen honingslinger aan, want met alle respect voor de activiteit van die afdelingen, die een dergelijk apparaat voor hun leden beschikbaar hebben, als ondanks de boven gegeven raad, u op een gegeven ogenblik zonder voldoende materiaal zit is het buitengewoon handig als u even een paar - verzegelde - ramen kunt leegslingeren en meteen weer terughangen.

(wordt vervolgd)

BIJENHOUDEN IN NIEUW ZEELAND III

In Nieuw Zeeland is er een algemene bijenhoudersvereniging. Deze vereniging verstrekt aan de leden eens per kwartaal een tijdschrift, waarvan de inhoud op een behoorlijk peil staat.

Echter waarschijnlijk te technisch, omdat er op de redactie aandrang wordt uitgeoefend om meer eenvoudige, op de praktijk gerichte artikelen op te nemen. De contributie is afhankelijk van het aantal volken dat men houdt. Zij is hoger dan in ons land. De beroepsimkers betalen een aanmerkelijk hoger bedrag. Het totaal aantal betalende leden zou echter maar 755 of plm. 23% zijn. Als gevolg van dit geringe aantal had de vereniging vorig jaar een tekort van f 628,— waarbij dan nog in aanmerking dient te worden genomen, dat de kosten van het tijdschrift voor de helft door de z.g. honing commissie wordt gedragen. Om deze tekorten voor het vervolg te voorkomen, tracht men het leden-tal op te voeren door aan de leden artikelen beschikbaar te stellen tegen een lagere dan de winkelprijs.

De Nationale bijenhoudersvereniging zou de belangen van de grote (beroeps)imkers beter behartigen dan die van de amateurs. Om die reden zijn er enkele plaatselijke verenigingen, sommige van behoorlijke omvang, die zich in het bijzonder met de belangen van de amateurs bezig houden. Ook deze verenigingen geven een - meestal getypt - mededelingenblaadje uit.

Dat blaadje dient dan tevens als convocatie voor de maandelijks vergaderingen. In het winterseizoen worden echter geen vergaderingen gehouden. Men kan natuurlijk lid van beide verenigingen zijn, doch men kan uit de hierboven gegeven cijfers afleiden dat dit tot enkele beperkt blijft.

De honinghandel is in handen van een honingmarktcommissie. Deze is door het Gouvernement ingesteld met de bedoeling dat alle geogste honing bij de commissie wordt ingeleverd. Men mag echter eigen honing rechtstreeks aan verbruikers verkopen, maar dan moet men wel een heffing van plm. 4 cent per 450 gram betalen. Dit gebeurt door middel van een honingzegel, dat men bij voornoemde commissie koopt. Ook mag men aan honingverwerkers en groothandelaren (verpakkers) verkopen. Deze laatsten betalen dan bij doorverkoop aan winkels de heffing.

Dit systeem brengt mede dat alleen die honing naar de ocmmissie wordt gezonden, welke men niet rechtstreeks aan verbruikers of aan groothandelaren kwijt kan. Jaarlijks wordt ongeveer twee miljoen kilogram honing aan de com-

missie geleverd. Export op eigen gezag aan eigen buitenlandse agenten is, behalve voor raathoning, niet toegestaan.

Voor aan de commissie geleverde honing ontvangt de bijenhouder een vast bedrag. Dit bedroeg naar gelang de soort en de kwaliteit ten hoogste 44,8 cent per 450 gram. Genoemd bedrag is kort geleden verhoogd tot 52 cent. De commissie heeft in Auckland een grote opslagplaats waarin een verwerkingsruimte. Daar wordt de honing gezuiverd, ev. gemengd, verpakt en aan winkels afgeleverd, dan wel uitgevoerd. Uitvoer naar Europa gaat via één agent in Londen. Hierover bestaat geen eensgezindheid. Een aantal beroepsimkers meent, dat de honinghandel geheel vrij moet zijn en dat zijzelf hun honing naar het buitenland naar eigen agenten moeten kunnen uitvoeren. Ten einde dit probleem, dat al enige jaren speelt, tot een aanvaardbare oplossing te brengen heeft de Regering tenslotte een commissie insteld, bestaande uit enige parlementsleden, benevens twee grote bijenhouders van het Noordereiland en twee van het Zuidereiland. Ook tegen de voorgestelde verdubbeling van de heffing bestaan grote bezwaren, zo zelfs dat dit voorstel wel zal worden teruggenomen. De commissie moet over dit probleem binnen enkele maanden rapport uitbrengen, waarna een beslissing zal worden genomen met bindende kracht.

De bezwaren van enkele grote bijenhouders tegen de gang van zaken zijn begrijpelijk. De honingprijzen, die de honingmarktcommissie uitbetaalt zijn in jaren ongewijzigd gebleven. De kort geleden toegezegde verhoging, kennelijk bedoeld om de wind uit de zeilen te nemen van een aantal opposanten, laat ik hier buiten beschouwing. Al enige jaren terug waren de productiekosten bijna even hoog als de verkregen prijs. Ook in Nieuw Zeeland zijn de laatste jaren de lonen sterk verhoogd. Ook daar stijgen de prijzen en ook daar is inflatie merk- en voelbaar. De produktiekosten moeten derhalve eveneens zijn gestegen. Waarom de commissie de honingprijzen op nagenoeg hetzelfde peil handhaaft is voor vele bijenhouders niet alleen een raadsel maar ook een onaanvaardbare zaak.

Deze bijenhouders pleiten dan ook voor opheffing van de honingmarktcommissie, aangezien die in de gegeven omstandigheden te onvoordelig werkt. Wie aan het langste eind zal trekken is nog niet te zeggen. Vast staat dat het ook daar niet gemakkelijk is een eenmaal gevestigde instelling overboord te zetten.

A. Vink, den Haag.

Carnica als meest ideale bij voor de imker!

Carnica is een zachtmoedige bij, prettig om mee te werken en een goede honinghaler. Kortom zij benadert de ideale bij. Het is zeker de moeite waard om van straatbij over te schakelen op Carnica.

Hieronder geef ik u een gemakkelijke manier om op Carnica's over te schakelen.

Maak een volk moerloos, 9 tot 10 dagen na het moerloos maken breekt men de doppen allemaal weg. De ramen afschudden anders hebt u grote kans dat u een dop over het hoofd ziet en dan is alles tevergeefs. Het volk kan op eigen broed geen doppen meer aanzetten.

Intussen heeft men met een Carnica teler afgesproken dat u die dag een raam met eitjes van plm. 3 dagen of 1-daags larfjes van hem krijgt. Indien men het raam met eitjes moet vervoeren pak het dan goed in, (b.v. in een flanelle lap en die weer in een krant) zodat het niet kan afkoelen. Vooral niet stoten!

Men maakt een boogsnede op dat raam (in huis en in een verwarmde ruimte uitvoeren). Verwijder van de drie 2 larfjes of eitjes, laat de middelste zitten. Hierdoor bereikt men dat de doppen niet aan elkaar gebouwd worden.

Vanaf de tijd dat het volk moerloos gemaakt is, **moet** men overvloedig voeren met verdunde honing. De larven moeten zwemmen in hun voedsel. Ook de larven van de oude koningin, dat is om de moed er in te houden, het volk wordt immers twee maal moerloos gemaakt.

Als de jonge koninginnen uitgelopen zijn, moet er in de cel nog een rest voedsel op de bodem zitten, pas dan weten we dat de koningin inderdaad in weelde opgevoed is.

Stuur nooit een koningin naar Schiermonnikoog die niet in weelde opgegroeid is, het zal zeker op een teleurstelling uitlopen.

Als we een raam gekregen hebben met eitjes of larven van dezelfde ouderdom weten we wanneer de doppen rijp zijn. Eén dag voor het uitlopen snijden we de doppen met een ver-

warmd mes uit. (Ruim natuurlijk zodat we de dop zelf niet aanraken, laat staan beschadigen). Dit werkje gebeurt ook weer in een verwarmde ruimte, de bijen vegen we van te voren van het raam af.

Nu gaan we de bevruchtungskastjes vullen. Het gemakkelijkste zijn de kastjes met 3 broedramen. We nemen 1 raam met voer en stuifmeel, 1 raam broed welk goed bezet met bijen moet zijn en 1 raam kunstraat. Tussen het raam met voer en het raam broed bevestigen we met een lucifer de dop.

Er mogen geen darren in het kastje zitten en vanzelfsprekend moet er voor het vlieggat een darrenroostertje zitten. We zetten het kastje gedurende 4 à 5 dagen op een koele plaats met het vlieggat dicht. De koningin komt intussen uit en het volkje wordt een eenheid.

's Avonds voordat ze op reis gaan naar Schiermonnikoog openen we om ongeveer 6 uur het vlieggat en laten ze enige tijd vliegen. De bijen kunnen zich ontlasten en nadat ze een uurtje hebben gevlogen, hebben wij even de gelegen-

heid om te kijken of de koningin is uitgekomen en nemen de dop weg.

Als het kastje van Schiermonnikoog terugkomt en de koningin goed bevrucht is, is het volkje al begonnen de kunstraat uit te bouwen, vaak is hij al belegd.

U moet als beginnend teler op een niet hoger percentage rekenen dan 60%.

Als de eerste bijen van de Carnica koningin uitkomen wordt het tijd dat u het volkje overhangt in een zesramer, eerst nog met 2 vulblokken (langzaam voeren!!). Indien het volkje 3 ramen heeft mag u een raam met **uitlopend** broed, zonder bijen erbij hangen uit een ander volk.

Het hoeft geen Carnica te zijn, u moet er echter wel rekening mee houden dat de Carnica bijen altijd de meerderheid moeten houden.

Op deze manier gaat u door en juist in augustus niet vergeten te voeren, want een Carnica koningin stopt eerder met leggen dan een straathonderas als er geen dracht meer is.

Van een zesramer stapt u over op een tienramer. Op deze manier krijgt u al een prachtig wintervolk dat u het volgende jaar goed zal belonen met veel honing.

Succes ermee, werk prettig met de Carnica!

N. J. Destier

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Sinds de opgave in het meinummer hebben wij de volgende nieuwe leden met vreugde in onze gelederen opgenomen.

Amsterdam: J. H. Klick, Amsterdam; Mr. R. de Gooyer, Amsterdam; Mevr. J. D. Beck-Jonasse, Amsterdam.
Assen: E. Sluiter, Assen; J. Lanting, Gasselte; F. Hummel, Assen; H. Siebers, Assen.
Beverwijk: A. H. Schram, Beverwijk.
Baarn: N. v. Loon, Baarn.
Bellingwolde: O. de Boes, Veelerveen.
Beilen: R. Westerhof, Westerbork.
Bilthoven: Mevr. C. v. Nispen tot Pannerden-Berger, Bilthoven; F. J. van Nispen tot Pannerden, Bilthoven.
Brielle: J. Langedoen, Rockanje; J. N. Thiron, Rotterdam.
Bunnik: Th. R. van Geldrop, Groenekan.
Dordrecht: P. Vriens, Alblasserdam; A. H. J. M. Hochstenbach, Dordrecht; C. v. Ophem, Barendrecht.
Dieren: B. Cretier, Dieren.
Driebergen: M. R. van Donk, Driebergen; Mevr. Tukker, Driebergen; C. W. Plantagie, Driebergen.
Eck en Wiel: G. J. J. v.d. Brink, Eck en Wiel.
Eindhoven: Dr. A. P. Kole, Nuenen; M. Dobbels, Eindhoven; St. Oederode; H. v.d. Hagen, St. Oederode.
Emmen: A. H. Bendeker, Sleen.
Ede: W. N. Oskam, Ede.
Enschede: A. T. M. v.d. Riet, Enschede; Th. C. J. Reuvers, Enschede; A. de Haan, Enschede.
Gorssel: A. Weidegraaf, Epse.
Gorinchem: J. L. v. Est, Giessenburg.
Gouda: J. de Jong, Gouda; H. P. Oudshoorn, Gouda.
Frederiksoord: A. v.d. Heide, Zorgvliet.
Hilversum: C. Smit, Hilversum; J. D. Blazer, Hilversum.

Holten: G. H. Straalman, Markelo.
Haarlem: R. Hofstra, Haarlem.
Haren-Paterswolde: A. R. Swart, Roode Haan.
Jubbega: L. Drenth, Jubbega.
Kerkwijk: G. C. van Bergeijk, Eethen.
Kampen: G. J. v. Bonestroo, Kampen.
Leeuwarden: O. Wijma, Marssum; J. B. Singelsma, Leeuwarden; Fa. J. H. Bootsma, Leeuwarden; A. M. v. Essen, Leeuwarden; E. L. Kliestra, Franeker; A. Wilbrink, Leeuwarden.
Leiden: Mr. H. J. Penning, Oegstgeest.
Meerkerk: J. Brijder, Leerdam; van Rensbergen, Enspraak.
Naaldwijk Westland: Mevr. Pruin, Den Haag; F. v.d. Broek, Poeldijk.
Nunspeet: J. Reekers, Nunspeet.
Nietap: Mevr. L. H. Feldbrugge, Zuidhorn; J. W. Fonk, Roden; R. de Jong, Roden.
Soest: P. W. A. Lambert-Rolkens, Soest.
Stadskanaal: J. Dols, Stadskanaal.
Steenwijk: L. Dijk, Steenwijk.
Terborg Silvolde: W. M. Bolder, Doetinchem; P. v. Gestel, Silvolde.
Utrecht: F. Hagen, Utrecht.
Varsseveld: W. J. Mebelder, Doetinchem.
Velsen: H. S. Homburg, IJmuiden.
Vollenhove (N.O.P.): A. Hidding, Putten.
V.L. België: L. Seldeslachts, Lovenpoel.
Velp: T. Keurentjes, Velp; Marc. de Vries, Rheden.
Winschoten: Mevr. N. Venselaar, Westerlee.
Wageningen: H. Boesveld, Wageningen; M. A. van Beek, Wageningen.
De Wijk: J. van Liezen, Koekange.
Zeist: Mevr. H. P. Verdorst-Veerman, Zeist.
Zwolle: H. ten Koppel, Zwolle.

Verkorte notulen der Hoofdbestuursvergadering 28 april 1972 gehouden te Wageningen

Aanwezig zijn: Mr. L. R. J. van Rappard (voorzitter) en de leden: W. Assink, Mr. F. B. Blaisse, B. C. Dekker, J. Fluyt, R. H. Geskes, P. J. A. v.d. Looy, H. G. Maagendans, M. W. v.d. Meulen, J. J. Mulder, C. Pater Jzn., P. H. Ramakers, J. Snoek, W. v. Mourik (accountant), G. v.d. Weert (alg. secr.).

Afwezig zijn de leden: H. A. Habers en B. Th. Kinelaar.

Na opening worden de notulen der voorgaande Hoofdbestuursvergadering aan de orde gesteld.

Dhr. Mulder heeft enige aanmerkingen op de notulen. Na toelichting door de Voorz. en de accountant worden de notulen goedgekeurd.

INGEKOMEN STUKKEN

Een brief van dhr. W. v.d. Top waarin deze meldt dat dhr. J. v. d. Top (architect) wegens ziekte zijn controle-werkzaamheden niet kan uitoefenen. De voorzitter zal contact met de familie v.d. Top opnemen.

Verslag 50-jarig jubileum der N.C.B.

De Voorz. heeft daar onze Vereniging vertegenwoordigd. Spreker vond het een plezierige en nuttige vergadering. Hopelijk is door zijn aanwezigheid weer een stap gezet op de lange weg der zozeer begeerde fusie.

IMKERSDAG

Het programma en de financiële consequenties daarvan worden uitvoerig besproken.

Aan de Algemene Vergadering zal worden voorgesteld een subsidie te verlenen van f 5,— per deelnemer om een zo aantrekkelijk mogelijk geheel te verkrijgen.

AANSCHAFFING APPARATUUR

Verkoopruimte. Het gevraagde krediet van f 5.000,— wordt accoord bevonden.

Kunstraatmachine. Een extra smeltketel wordt gevraagd om de capaciteit der machine te kunnen opvoeren.

Dhr. Mulder licht toe dat bij produktwisseling het geheel zeer grondig moet worden schoongemaakt. Dit kost veel arbeidstijd, die uitgespaard kan worden door aanschaf van een tweede ketel.

Dhr. Maagendans merkt op dat dan niet alleen een ketel maar ook machines moeten worden aangeschaft.

Dhr. v. Mourik licht toe dat de capaciteit der machines wordt bepaald door de smeltpaciteit.

De machines zelf behoeven niet te worden schoongemaakt. Het is spreker gebleken dat hoewel de smeltpaciteit slechts 100 k per 24 uur is op topdagen toch 250 k kunstraat wordt gefabriceerd. Zuiver economisch gezien is deze extra ketel dus niet nodig. Iedereen kan echter wel op zijn vingers uitrekenen dat voor deze overproductie gevaarlijke bedrijfsmethodes worden gebruikt.

Het H.B. gaat accoord met de aanschaf van een extra ketel.

Houtbewerking

Momenteel wordt onderhandeld over een 3 maanden oude vlak-vandiktebank.

Diverse H.B.-leden adviseren eens te adverteren in het blad Cobouw.

Honingruimte

De Voorz. is verbaasd dat wordt geadviseerd tot aankoop van z.i. te weinig apparatuur.

H. H. Mulder en Pater lichten toe dat zij het niet verstandig achten zich nu al vast te leggen op bep. machines.

Dhr. v.d. Weert meent dat de honinghandel zo mogelijk in de exclusieve sfeer moet worden getrokken. Besloten wordt deze zaak opnieuw in behandeling te nemen.

Elektrische waspers

De Voorz. is verbaasd dat ook deze pers wordt afgewezen.

Het is de opzet dat wij in het nieuwe gebouw universele service gaan bieden. Dit kunnen wij toch onmogelijk laten afhangen van derden.

Dhr. Maagendans merkt op dat zelfs als deze machine veel stilstaat dat alleen maar renteverlies betekent. Het belangrijkste is dat het bedieningspersoneel dan bij andere onderdelen wordt ingeschakeld. Spreker wijst op de kunstraatmachine, die in het begin ook meer stilstond dan werkte.

Dhr. v. Mourik wijst er op dat het aan derden betaalde arbeidsloon haast opweegt tegen het renteverlies.

Spreker ontraadt derhalve tot aanschaffing over te gaan.

Het H.B. besluit tot aanschaffing der pers over te gaan. Tegen stemmen de H.H. Mulder en Pater.

Suikerdenaturatie

Dhr. Mulder verzoekt het H.B. deze zaak nog één jaar aan te houden. Pas dan kan klaarheid in deze zaak worden gebracht.

RONDVRAAG

Dhr. Geskes wijst op de grote hoeveelheid onbestelbaar geretourneerde maandbladen en vraagt of er iets aan gedaan kan worden.

H.H. Assink en Fluyt menen dat het veel te lang duurt voor de adresmutaties zijn uitgevoerd.

Dhr. Maagendans wijst er op dat hierover reeds enige malen is gepraat. De meest ideale oplossing is: zelf adresseren. Aldus wordt besloten.

Dhr. Pater geeft als lid der liberalisatiecommissie een overzicht van de gedane werkzaamheden.

De door de commissie gedane voorstellen zijn aanvaard, ministerieel goedgekeurd en reeds gepubliceerd in de staatscourant van 20 april 1972.

Spreker geeft een kort resumé van wat er is bereikt (zie maandblad van mei 1972).

Dhr. Blaisse meent dat de datum der Algemene Vergadering niet goed is gekozen. Nu moet iedereen in de bijen werken. Een datum in maart is verre te prefereren. Desnoods moet het verenigingsjaar dan maar worden veranderd.

Dhr. v. Mourik licht toe dat voorheen fiscale bezwaren golden. Deze gelden nu niet meer. Bij wijziging moet echter wel het huishoudelijk reglement worden gewijzigd.

De Voorz. wijst op enkele praktische bezwaren van een vervroegde datum.

Besloten wordt in principe over te gaan tot een verandering van het verenigingsjaar.

Dhr. Blaisse wijst er op dat er vele kleine afdelingen zijn, die toch veel suiker afnemen. Deze afdelingen hebben geen stemrecht. Spreker pleit er voor de kiesdrempel te verlagen en bij de bepaling van het stemrecht ook de suikerafname in ogenschouw te nemen.

De Voorz. wijst er op dat bij verlaging der kiesdrempel de onkostenvergoeding der afgevaardigden in vele gevallen hoger zou zijn dan het door die af-

deling af te dragen quotum. Dit kan toch onmogelijk de bedoeling zijn der aanvragers.

Dhr. Blaisse wijst er op dat de verhoging der suikerprijs met 1 cent t.b.v. de Bedrijfsraad een bezwaar is voor grote imkers, die economisch denken. Bovendien kan spreker het praeadvies hiervoor nergens vinden.

Dhr. Maagendans wijst op het klankbord in het betreffende maandblad waar een en ander uitvoerig wordt besproken. Spreker verzoekt de leden het maandblad beter te lezen.

Dhr. Pater merkt op dat vele mensen op dieet zijn. Een vaste tijd van lunchen is bij de komende Algemene Vergadering derhalve zeer gewenst.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de Voorzitter de vergadering.

WIJZIGING TELEFOONNUMMERS

Op donderdag 29 juni 1972 om 20.30 uur zullen de telefoonnummers in Tilburg worden gewijzigd. Van dat tijdstip af heeft de Stichting Proefbijenstand Ambrosiushoeve en het kantoor van de Rijksbijenteeltconsulent het nummer 013—425888 en wordt het nummer van het woonhuis van Ir. J. Mommers, Bredaseweg 304, Tilburg, 013—422425.

STAND VAN DE BOUWSTEENACTIE OP 20 MEI 1972

Aan Bouwstenen	f 2118,65
Aan Hoekstenen	„ 1365,—
Aan Obligaties	„ 10225,—
Aan Toezeggingen	„ 2450,—
TOTAAL	f 16158,65

NOTULEN VAN DE ALGEMENE VERGADERING

gehouden op 6 mei 1972 in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht.

Van het Hoofdbestuur zijn aanwezig: Mr. L. R. J. Ridder van Rappard (Voorzitter) en de leden: W. Assink; Mr. F. B. Blaisse, B. C. Dekker, J. Fluyt, R. H. Geskes, H. G. Maagendans, M. W. v.d. Meulen, J. J. Mulder, P. J. A. v.d. Looy, C. Pater Jzn., P. H. Ramakers, J. Snoek.

OPENING

De Voorz. opent de vergadering en richt een apart woord van welkom tot de genodigden Ir. J. Mommers (rijksbijenteeltconsulent), Ir. J. J. Pettinga (rijksbijenteeltconsulent), de H.H. G. J. Lieshout (A.B.T.B.), L. v.d. Palen (N.C.B.), M. Hutjens (L.L.T.B.), A. Even (L.L.T.B.) en de ereleden Tj. Stienstra en A. Vink. Spr. acht het een zinvolle en van piëteit getuigende traditie de leden, die ons in de loop van het jaar zijn ontvallen, te herdenken. Staande luisteren alle aanwezigen terwijl de Voorzitter de namen der overledenen voorleest, waarna enige ogenblikken stilte in acht wordt genomen.

Hierna deelt de Voorz. mede dat onze vrienden J. van Aarst en J. v.d. Top momenteel in een ziekenhuis zijn opgenomen en hoopt op hun beider spoedig herstel. De Alg. Vergadering besluit beide heren een blijf van belangstelling te doen toekomen.

Overgaand op de verenigingszaken merkt spr. op dat het ledenbestand stationair blijft. Daar de nieuw-

bouw flinke vorderingen maakt (opleveringsdatum verm. eind juni) verwacht spr. dat dit onze vereniging een nieuw elan zal geven.

Ook de regeling van het vervoer der bijenvolken wordt, vooruitlopend op wat straks hierover gezegd zal worden, summier besproken.

Na nog enige woorden te hebben gewijd aan het 50-jarig jubileum der N.C.B. hoopt spr. dat deze vergadering een genoegelijk verloop mag hebben.

NOTULEN der voorgaande A.V.

Er zijn geen aanmerkingen en de notulen worden onveranderd goedgekeurd.

BELEID H.B.

Dhr. Schildwacht (Kennemerland) verzoekt dit punt te willen verschuiven naar punt 14.

De Voorz. heeft geen enkel bezwaar, doch acht het gewenst dit punt dan te verschuiven tussen punt 9 en 10.

Dhr. Schildwacht gaat hiermede accoord.

NIEUWBOUW

De Voorz. schetst uitvoerig de gang van zaken en deelt mede dat, behoudens tegenvallers, de oplevering zal gschieden eind juni.

Dank zij de vrijwillige inzet van dhr. Scharwächter, die meer doet dan menselijkerwijs van iemand mag worden verwacht, verloopt de bouw zonder enige hapering.

Dit prachtige gebouw opent de mogelijkheid tot het geven van universele service. Nu het gebouw gestalte krijgt, krijgen zelfs de twijfelaars de overtuiging dat zij te pessimistisch zijn geweest. De opening zal nu nog niet officieel geschieden daar het inwerken nog geruime tijd in beslag zal nemen. Wel gaan de gedachten uit naar een reünie in Wageningen aan het einde van dit jubileumjaar. Los van deze reünie staat onze jaarlijkse Imkersdag op zaterdag 2 september 1972. Deze dag, waarop tevens ons 75-jarig bestaan zal worden gevierd, moet extra glans gegeven worden. Teneinde dit mogelijk te maken wordt verzocht hiervoor een subsidie te verlenen van f 5,— per deelnemer.

Dhr. de Vries (afd. Laren-BI) vraagt of deze subsidie ook geldt voor niet-leden.

De Voorz. beaamt dit. Het is een toeslag op de deelnemersprijs om de prijs laag te kunnen houden en toch een goed programma te kunnen bieden.

Alle aanwezigen gaan accoord met dit verzoek.

Dhr. Zwinenberg (afd. Eerbeek) is verheugd dat na de aanvankelijke strubbelingen alles nu zo vlot verloopt en zegt namens afd. Eerbeek toe f 600,— te zullen bijdragen in de bouwsteenactie.

Dhr. Lubbers (afd. Assen) wijst op de vele mogelijkheden om de bouwsteenactie te stimuleren en dhr. Reinhardus overhandigt intussen namens afd. Assen een bedrag van f 1525,— verkregen door enige acties van de leden van deze afdeling.

Dhr. Hakfoort (afd. Heilo) zegt toe dat zijn afdeling 2 obligaties van f 100,— zal afnemen.

Telefonisch wordt gemeld dat 5 leden van afd. Bergum, die nu op het koolzaad bezig zijn f 80,— bij elkaar hebben gebracht voor de bouwsteenactie.

Verscheidene afgevaardigden stellen spontaan hun onkostenvergoeding voor dit doel beschikbaar.

De diverse sprekers zijn dikwijls moeilijk te verstaan door het voortdurende applaus.

VERHOOGING SUIKERPRIJS

Dhr. Schildwacht (Kennemerland) verzoekt dit punt later in behandeling te willen nemen. Daar niemand bezwaar maakt wordt derhalve vervolgd met

Aanschaffing Apparatuur.

De Voorz. licht toe dat de A.V. vorig jaar reeds had besloten hiervoor f 75.000,— beschikbaar te stellen. Het is spr. echter gebleken dat dit vele leden door de hoeveelheid besluiten, die toen zijn genomen, is ontgaan. Om geen onduidelijkheden te laten bestaan verzoekt spr. derhalve het vorig jaar genomen besluit nu te autoriseren.

Dhr. Schildwacht (Kennemerland) vraagt eerst punt 8 te willen behandelen alvorens dit punt nader te bespreken.

De Voorz. is niet ongenegen, doch vraagt zich af waarom. Apparatuur is toch nodig in het nieuwe gebouw.

Dhr. Goossens (afd. Oostburg) wijst op het geprogeerde idee der universele service. Wat deze service betreft merkt spr. op dat de prijs der carnica's erg hoog is. Wellicht bestaat nu de mogelijkheid, in het licht van deze service bezien, deze prijs drastisch omlaag te brengen wellicht middels kunstmatige inseminatie.

Ir. Mommers licht toe, dat K.I. de manier is om een zuiver ras te kweken. Deze methode is echter alleen geschikt voor het doen van onderzoekingen. Bovendien is deze manier van bevruchten veel duurder dan via de gebruikelijke weg, terwijl ook de kans op nevenverschijnselen bij K.I. niet denkbeeldig is. Schiermonnikoog is voorlopig nog de aangewezen weg.

Dhr. Sanders (afd. Hierden) wil in het maandblad een duidelijk overzicht der exploitatiekosten van de aan te schaffen machines. Alleen dan is het mogelijk een gefundeerd oordeel te kunnen vormen over het al of niet aanschaffen van de benodigde apparatuur.

De Voorz. merkt op dat er slechts één A.V. per jaar wordt gehouden. Als nu dus geen beslissing kan worden genomen betekent dit dat het gebouw een heel jaar lang buiten bedrijf moet blijven staan. Er wordt echter niets nieuws gevraagd. Het H.B. blijft binnen het raam van wat in de voorgaande A.V. reeds is goedgekeurd. Alleen wordt het nu formeel gevraagd daar het H.B. niet ervan beschuldigd wil worden eigenmachtig op te treden. Over welke tijdsperiode deze machines zullen worden afgeschreven hangt er van af hoe snel zij zichzelf terugverdienen. De kunstraatmachine, die destijds is gekocht zou ook over een lange termijn worden afgeschreven. Door de hogere omzet is de machine nu al haast afgeschreven. De voorstellen van het H.B. dienen om de exploitatie van het nieuwe gebouw zo snel mogelijk op het gewenste niveau te brengen, waarbij moet worden opgemerkt dat de cost nog steeds voor de baet uit gaat.

Dhr. Sanders (afd. Hierden) maakt geen bezwaar tegen de uitgave van welke som dan ook, doch wenst graag een beter inzicht.

De Voorz. licht toe dat voorg. spr. in theorie gelijk heeft. In het H.B. zijn echter twee stromingen.

1. de wat voorzichtige lieden.
2. de optimisten.

Uit hoofde van zijn beroep behoort onze accountant tot de eerste groep en ook deze is van mening dat optimale service alleen kan worden geboden door aanschaffing van machines.

Dhr. Sanders meent dat de A.V. niets te maken heeft met de accountant. Deze vergadering moet zelf kunnen beslissen.

Dhr. Schildwacht (afd. Kennemerland) meent eveneens over voldoende gegevens te moeten beschikken. Wie garandeert dat er niet meer wordt uitgegeven dan nu wordt gevraagd.

De Voorz. herhaalt nogmaals uitdrukkelijk dat het

H.B. er niet aan denkt meer uit te geven dan waarvoor machtiging is verleend.

Dhr. Tesink (afd. Westland) merkt op dat het gaat om een autorisatie van een reeds genomen besluit. Er moet apparatuur komen. Als wij nu tot krentenwegerij overgaan hebben wij straks een gebouw en kunnen er dan niet mee werken doordat wij geen machines hebben. Spr. heeft alle vertrouwen in het H.B. en vraagt om instemming aan de vergadering.

Dhr. Sanders vindt zichzelf geen krentenweger. Er is geen bezwaar tegen de uitgave van f 75.000,—, doch een inzicht in de opbouw der kosten moet er komen.

De Voorz. wijst op de onverwachte stijging in de verkoop van kunstraat. Alle mooie prognoses, die destijds waren gemaakt, zijn nu al naar het rijk der fabelen verwezen. Wil deze vergadering dan persé beslissen over dingen, die in de praktijk allang achterhaald zijn? Zo ook de verkoopruimte. f 5.000,— wordt hiervoor gevraagd. Wat moet spr. hiervan zeggen? Het is gewoon nodig om de mensen behoorlijk te kunnen ontvangen.

De Hr. de Groot (afd. Utrecht) merkt op dat het praedadvies ontbreekt.

De Voorz. wijst er op dat in deze bouwfase geen afgerond advies is te geven.

Dhr. Schildwacht (Kennemerland) vraagt of deze bedragen zullen worden overschreden.

De Voorz. ontkent dit pertinent. Alles is ingecalculeerd. De A.V. heeft toestemming gegeven voor het aangaan van een hypotheek van ten hoogste f 150.000,— en van dit bedrag f 75.000,— te bestemmen voor de aanschaffing van apparatuur. Zonder toestemming van de A.V. wordt dit bedrag niet overschreden.

Dhr. Scharwachter (afd. Renkum) kan zich de ongerustheid der A.V. goed voorstellen. Het is haast usance dat een aanvankelijk beschikbaar gestelde bouwsom met ruim 10% wordt overschreden. Hoe vreemd het ook mag klinken de bouwerij verloopt normaal en er zijn geen meerkosten. Verder merkt spr. op dat als men iemand om een boodschap stuurt toch heus geld meegegeven dient te worden. Het wisselgeld krijgt u t.z.t. tot op de laatste cent verrekend, terug.

Dhr. de Vries (afd. Laren-BI) blijft pessimistisch gestemd. Wat nu wordt gevraagd is niet besloten op de voorgaande A.V. Bovendien is hetgeen nu wordt gevraagd een suppletoire begroting.

De Voorz. herhaalt dat de A.V. verleden jaar machtiging heeft verleend voor het aangaan van een lening, groot f 150.000,—. Hierbij is inbegrepen de apparatuur. Wat nu wordt gevraagd is geen suppletoire begroting doch een autorisatie van een reeds genomen besluit.

Dhr. van Mourik (acc.) merkt op dat de verrekening der B.T.W. nog moet plaats vinden. De bouwsom blijft z.i. ruim beneden de geplande f 400.000,—. Een bedrag van f 75.000,— voor apparatuur is dus alleszins gerechtvaardigd. Over de afschrijving en exploitatie is op dit moment nog niets met zekerheid te zeggen. Een afschrijving van 10% per jaar lijkt spr. zeer redelijk. Als het volle bedrag voor de apparatuur onverhoopt toch moet worden geïnvesteerd dan komt deze f 75.000,— toch nog ten laste van afd. Handel. Spr. ziet echter niet dat dit bedrag ten volle benut zal moeten worden, laat staan overschreden.

Bij stemming met handopsteken bleek de overgrote meerderheid der afgevaardigden accoord te gaan met de autorisatie van het genomen besluit f 75.000,— te bestemmen voor de aanschaffing van apparatuur.

Wordt vervolgd

Het 23e internationale bijenteeltcongres (II)

door Ir. J. Mommers

Bijenziekten

Stond op enkele van de vorige congressen de mijtziekte in de volle belangstelling, thans gingen de meeste inleidingen over vuilbroed. Het is duidelijk dat in vele landen deze ziekte een ernstig probleem is. Ondanks de genomen maatregelen breidt de ziekte zich uit. Als besmettingsbron wordt vooral in Duitsland buitenlandse honing genoemd.

Arsenov (Bulgarije) vond dat de ziekte een maximum had in de zomer in de maand juli, gevolgd door een zeer sterke daling in augustus. In de vlakke zou de ziekte ernstiger optreden dan in de heuvels. Geneesmiddelen tegen het kwaadaardig vuilbroed worden vooral gezocht in de antibiotica. Daarom ging **Golovnev** (USSR) na wat er met streptomycine gebeurt dat aan bijen gevoerd wordt. De werkzaamheden neemt drie dagen na het voeren aan de bijen sterk af. Het blijft in slingerhoning 15 maanden aanwezig en in de raat in de volken meer dan 12 maanden.

Volgens **Buza** (Hongarije) geneest oxytetracycline vuilbroed binnen een week. De ziekte komt in Hongarije voor in 10% van de dorpen.

Hij voegt er aan toe, dat de ziekte met toevoeging van een geneesmiddel niet uitgeroeid wordt. De besmetting blijft aanwezig in de raten.

Een andere Hongaar: **Czech** (Hongarije) sprak ook over geneesmiddelen tegen vuilbroed en nosema en vindt dat deze goed werken. Merkwaardig is daarom de opmerking dat de staat de bijenvolken vergoedt, die wegens vuilbroed worden vernietigd. Het vroeger in Amerika veel aangeprezen middel sulfathiazole is volgens **Otto** (Oostenrijk) niet werkzaam. De gevoeligheid van de vuilbroed veroorzaker: *Bacillus larvae* voor verschillende antibiotica werd nagegaan door **Furowicz en Zahaczewska** (Polen).

Het bleek dat deze bacterie resistent is tegen neomycine, streptomycine en erythromycine. Een klein aantal van de verschillende stammen ook tegen aureomycine, terramycine en tetramycine. De besmetting zit vooral in de raten en Niemczuk (Polen) vond dat deze ontsmet kunnen worden met „bioval” en formaline. Formaline helpt bovendien tegen de wasmot.

Dat het gebruik van antibiotica niet zonder gevaren is, bleek uit het onderzoek van **Toshkov** e.a. (Bulgarije). Er trad sterfte op onder bijen waarin niet de normale ziekteverwekkers gevonden werden, maar wel veel gisten en coli-bacteriën. Als het toedienen van antibiotica ophield, verdween de sterfte en herstelden de volken zich. Blijkbaar wordt het evenwicht in de bacterieflora door de geneesmiddelen ernstig verstoord. Of bij de proeven van **Lihotin** (USSR) ook antibiotica werden gebruikt, is niet duidelijk.

Hij vond dat de in de natuur algemeen voorkomende schimmel *Aerobasidium pullulans* zowel bij toediening door de mond als intravaginaal bij de koningin verschijnselen veroorzaakt, die overeenkomen met de als Melanose bekend staande ziekte.

Matuka e.a. (Joego-Slavië) vonden eveneens verschillende schimmels, die ziekte bij de bijen veroorzaken, terwijl **Trilenko** (USSR) salmonella bacteriën als ziekteverwekkers bij bijen vond. Natuurlijk kwam ook de nog steeds ernstige bijenziekte *Nosema* herhaalde malen ter sprake.

Als de belangrijkste bron voor de verspreiding werd door **Hanko en Lemakova** (Tsjecho-Slowakije) het vervliegen van de darren aangemerkt.

Zij vervliegen niet alleen op de eigen stand, maar ook naar naburige standen. Zij zijn vaak besmet met *Nosema*.

Jacobs (België) verrichtte onderzoek naar de voedselopname van *Nosema* zieke bijen. De *Nosema* ontwikkelt zich ernstiger als suiker gevoerd wordt dan bij honingvoeding. *Nosema* besmette bijen eten meer wanneer honing gevoerd wordt dan bij suiker. **Van Laere** (België) vond een nieuw geneesmiddel tegen *Nosema* met de mooie naam: dihydrocholine. Hij was zo vriendelijk wat van deze stof beschikbaar te stellen, zodat nog dit najaar op de Proefbijenstand Abrosiushoeve een aantal volken er mee kan worden gevoerd.

Over mijtziekte werd weinig gesproken. **Alekseenko en Vovk** (USSR) vonden dat 1-10 dagen oude bijen van de rassen *ligustica*, *caucasica* en *carnica* niet vatbaar waren voor besmetting. Dit is helemaal in strijd met wat vroegere onder-

zoekers hebben gevonden. Oekraïense bijen waren wel vatbaar op die leeftijd. Oudere bijen van carnica en caucasica bleken meer besmet dan die van ligustica. In februari-maart heeft de meeste besmetting plaats. Spuitbussen (aerosols) met acariciden werken goed tegen de ziekte. Beroking met acariciden, tien maal herhaald met een tussenpoos van 2-3 dagen, genas 79-100% van de volken. De kasten moeten wel hermetisch sluiten!

Vergiftiging

Overall in de wereld worden insecticiden gebruikt en daaronder lijden ook de bijen. **Bonfante** (Italië) pleitte voor een geïntegreerde bestrijding van plagen en meldde goede resultaten daarvan ook wat betreft de bijen. De laatste tijd wordt vrij veel gebruik gemaakt van bacillus thuringiensis om insectenlarven te bestrijden. Bijen zijn er weinig gevoelig voor, zoals **Haragsim en Vankova** (Tsjecho-Slowakije) vonden. Zij gebruikten verschillende stammen van Bacillus thuringiensis waarbij vrij grote verschillen in schadelijkheid voor de bijen optreden.

Lluch (Spanje) pleitte voor een biologische bestrijding en het sparen van de natuurlijke vijanden van de insecten, die men wil bestrijden.

Volgens **Nazarov** (USSR) nemen de bijen verschillende insecticiden met de nectar mee en komen deze ook in de honing terecht en in nog meerdere mate in stuifmeel. Daardoor ontstaat chronische vergiftiging van de bijen. In Roemenië is een goed functionerende waarschuwingdienst voor ziektenbestrijding, zoals **Safer** meedeelde. Deze dienst staat in nauw contact met de bijenhoudersorganisatie, die steeds tijdig op de hoogte is als ergens gevaar dreigt voor de bijen. **Szili** (Hongarije) beweerde dat insecticiden, toegepast als aerosol in de avonduren, de volgende dag niet meer schadelijk zijn voor de bijen.

Voeren

Het voeren van suiker voor de inwintering is algemeen gebruikelijk. Toch worden er wel eens bezwaren ingebracht tegen de „onnatuurlijke” voeding. **Eickmeyer** (West-Duitsland) nam een proef met drie groepen bijenvolken: Een groep kreeg voor de winter 1/3 honing de rest suiker, een groep kreeg suiker die later weggenomen werd en vervangen door honing en de derde groep alleen suiker. Er was geen verschil tussen deze drie groepen. Daar honing duurder is dan suiker kan men het beste de honing afnemen en vervangen door suiker. **Kepeňa** (Tsjecho-Slowakije) vergleek eiwithoudende voeding met suikervoeding en helemaal geen voer geven. Tij-

dens het voeren waren er verschillen in broedaanzet, maar aan het eind van de proef waren er geen betrouwbare verschillen meer.

Teveel broed in het najaar kan nadelig zijn voor de kwaliteit van de winterbijen.

Vaak wordt aanbevolen zuur of vitamine C aan de suikeroplossing toe te voegen. **Dreher** (West-Duitsland) nam hier proeven mee als enig resultaat dat naarmate de oplossing zuurder was, de suiker in de raat gemakkelijker kristalliseerde, wat schadelijk is voor de overwinterende bijen.

Stuifmeel is zeer belangrijk voor de broedontwikkeling, zoals **Anghel** e.a. (Roemenië) nog eens aantoonde. Een stuifmeelvervangingsmiddel bewerkte in perioden van stuifmeelschaarste een broedtoename.

Konopacka en Muszynska (Polen) voerden in het najaar stuifmeelvervangingsmiddelen aan de bijen. Dit had een slecht resultaat tijdens de overwintering. **Nowakowski en Borecki** (Polen) voerden een „biostimulator” en verkregen daardoor een veel sterkere broedaanzet. **Oeriu** e.a. (Roemenië) voerden als „biostimulator” folcisteine. De honingoogst van de hiermee gevoerde volken was bijna 23% hoger dan van de controlegroep.

Was

Antonescu (Roemenië) en **Dobrokhoto** (USSR) hadden beide een methode om uit ruwe raat zuivere was te maken met minder arbeid en een hoger rendement.

Een geheel nieuwe toepassing van was is die in fotografische ontwikkelaars, zoals **Picha** (Canada) berichtte. De methode is gepatenteerd in Amerika.

Er waren verschillende inleidingen over bijengif en propolis, die zich alle erg op het medische vlak bewogen en mijns inziens beter gehouden kunnen worden op een artsencongres.

Een nieuw gebruik van de bijen werd bericht door **Okada** e.a. (Japan). Het is mogelijk gebleken lieveheerbeestjes te kweken op kunstmatig voedsel namelijk darrenlarven. Deze beestjes kunnen dan gebruikt worden om bladluizenplagen te bestrijden.

Tenslotte is nog vermeldenswaard de studie, die **Peroutka** (Tsjecho-Slowakije) verrichtte over de tijd, die nodig is voor de behandeling van een bijenvolk. Door een goede organisatie, goede bedrijfswijze en mechanisatie was het mogelijk deze tijd terug te brengen tot ongeveer anderhalf uur per bijenvolk per jaar. Dit geldt natuurlijk alleen voor grote imkerijen.

Wordt vervolgd

UIT DE JAAGKIEPS

Bijen opjutten met geluid

Het is bekend, dat bijenvolken, al naar hun stemming, op verschillende wijze zoemgeluiden voortbrengen. Sedert enige tijd proberen nu onderzoekers en technici van een laboratorium in Tuscon, Arizona, vast te stellen in welke mate geluidsbandopnamen van deze zoemgeluiden der bijen de stemming van bijenvolken kunnen beïnvloeden.

Men stelde vast, dat b.v. een opname, die gemaakt werd van een volk dat weinig geneigd was om uit te vliegen, gebruikt kan worden om de vlucht van andere volken sterk te beperken als het betreffende geluid voor die volken werd afgespeeld.

Als deze waarnemingen werkelijk juist blijken te zijn, zou daarmee de imkers een middel in de hand zijn gegeven om het uitvliegen van de volken tegen te gaan. Het verlies van bijen door vergiftiging tijdens het bespuiten van bloeiende gewassen zou daarmee in belangrijke mate kunnen worden vermeden.

Bovendien hopen de onderzoekers, dat de bijenvlucht intensiever zal worden door een daarvoor geschikte geluidsband met zoemgeluiden voor ze af te draaien. En ook, dat op gelijke wijze het zwermen beïnvloed kan worden. Dit bericht nam G.K.Z. januari 1970 over uit de Nachrichten des Verbandes Deutscher Ingenieure 1970/20.

G.K.Z.

Gemengd gezelschap . . .

Een Schotse imker vertelt in Scottish oktober iets over een lezing, die de bekende Dr. Ruttner hield over koninginneteltstations, over bevruchtungsstations dus. Een bevruchtungsstation dat, overeenkomstig de west- en middeneuropese voorschriften 3 km van de dichtstbijzijnde dar-

ren verwijderd ligt, is volgens Dr. Ruttner helemaal niet veilig voor ongewenste darren. Men kan alleen maar zeker zijn van de gewenste paringen als er in een straal van minstens 10 km geen andere bijen worden gehouden. De schrijver van het verslag van deze lezing eindigt met de verzuchting: nu begrijp ik, waarom ik op mijn bijenstal zo'n gemengd gezelschap heb. (En wij, Nederlandse koninginnetelers, zijn weer eens dankbaar voor ons bevruchtungsstation Schiermonnikoog, dat met glans aan de door Dr. Ruttner gestelde eisen voldoet en dat bovendien nog het voordeel heeft dat het niet door land, maar door water van de bijen op de vaste wal gescheiden is.)

In dit verband lijkt het ons goed nog eens te wijzen op de onderzoeken van professor Goetze en de door hem uitgewerkte waarschijnlijkheidsberekeningen inzake gewenste en ongewenste paringen. Bij zijn berekeningen gaat hij ervan uit, dat iedere koningin paart met acht darren. Als er bij een bevruchtungsstation op elke negen gewenste darren ook maar één ongewenste dar voorkomt, is de kans op een volledig goede paring slechts 43½%, terwijl de overige 56½% van de paringen in meerdere of mindere mate gemengd zijn en dus geen "zuivere" koninginnen opleveren. De waarschijnlijkheidsberekeningen van Goetze bevestigen dus ten volle de mening van Ruttner, dat een bevruchtungsstation absoluut veilig moet zijn voor vreemde darren, willen we geen "gemengd gezelschap" telen.

Vuil milieu voor de sneeuwbes?

Planten eten afvalgassen van de industrie, stond in Drogisten-Illustrierte. De meeste planten sterven in deze gasnevel, maar enige soorten gedijen daarentegen juist prachtig onder deze slechte lucht-omstandigheden. Zo gedijt de bekende goede oude sneeuwbes het beste onder invloed van zwaveldioxydegassen. Men weet de bijzonderheden nog niet, maar vaklieden proberen al dit soort planten te ontdekken om ze in de bedreigde gebieden in massa aan te planten. Dat stond in Die Biene van mei 1971.

In NWD van september wijst Dr. E. Innemee (ze heet Elisabeth en is arts) op de waarde van de sneeuwbes met rode vruchten, de *Symphoricarpos chenaultii*, die bloeit van juli tot de vorst invalt. De bijen bevliegen deze rode sneeuwbes nog sterker dan de witte. Hij schijnt uitsluitend nektar te leveren, maar hij levert die nektar zelfs bij koud en regenachtig weer.

Kwakkeldracht en drijfvoeren

In Imkerfreund januari 1971 schreef Eiblmeier, dat zowel een kwakkeldracht als drijfvoeren weinig helpen, als het volk niet tenminste een derde van zijn raten al vol voer heeft. Daarom kwam hij tot de stelregel: niet eerst drijfvoeren en dan afvoeren voor de winter, maar omgekeerd: eerst het wintervoedsel toedienen en daarna beginnen te drijfvoeren. Als voordelen daarvan noemt hij:

1. De oude bijen, die na de zomerdracht aanwezig zijn, werken nog mee aan de verwerking van het voedsel tot wintervoorraad;
2. Als er al genoeg voer aanwezig is, reageren

de bijen veel beter op het drijfvoeren door nog veel broed aan te zetten;

3. Als het broed uitloopt, slepen de bijen de lege cellen niet meer vol voer, zoals dat gebeurt als we laat afvoeren. De winter-tros zit daardoor warm, op lege cellen.

Nodig is natuurlijk, dat het volk voldoende ruimte heeft om na het toedienen van het wintervoer óók nog een flink herfstbroednest aan te leggen.

Helemaal nieuw was het gezichtspunt van Eiblmeier niet. In de jaagkieps van oktober 1968 schreven we al over de raad van imker Bremer: dien de volken al spoedig na het slingeren van de zomerhoning geleidelijk het wintervoedsel toe.

AFDELINGSNIEUWS

Afdeling Velp e.o.

Op 13 mei nam onze afd. de nieuwe afdelingsbijenstal op het landgoed Heuven bij Rheden in gebruik (zie omslagfoto). Het regende pijpestelen en de officiële opening moest in allerijl worden verlegd naar de tuigenkamer van het nabij gelegen ruitersportcentrum "Midden-Heuven" waarin nog een bijzonder aardige tentoonstelling van historisch en modern imkersgereedschap was ingericht. De bijenstal is met eigen kracht en grotendeels uit eigen middelen tot stand gekomen, waarbij niet onvermeld mag blijven de medewerking van de gemeente Rheden en van de Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten, die een waarlijk schitterende plaats hiervoor beschikbaar stelde. Het ligt in de bedoeling de stal op gezette tijden voor bezoekers open te stellen, waarbij leden van de afd. voorlichting zullen geven en deze tevens te gebruiken om onderwijzers ten behoeve van biologie-onderwijs iets te kunnen laten zien van het bijenleven. Voorzitter S. Fontein kon bij zijn welkomstwoord ondanks het abominabel slechte weer toch nog een honderdtal belangstellenden begroeten, waaronder Mevr. J. W. G. Haikes en Mr. J. W. Jansen, wethouders der gemeente Rheden, Ir. J. J. Pettinga, het H.B.-lid voor de Groep Veluwe H. G. Maagendans en onze alg. secretaris de hr. G. v.d. Weert.

Mevr. Haikes wees in haar toespraak op de belangen van recreatie, milieu en het wekken van belangstelling bij en het geven van onderricht aan de jeugd. Ir. Pettinga lichtte het nut van een dergelijke propaganda en voorlichting in deze tijd nog eens nader toe en prees het initiatief van de afd. en ons H.B.-lid ging uitvoerig in op de waarde van de bijenteelt zoals deze vandaag wordt gezien, waarbij niet het winnen van honing en was de belangrijkste plaats inneemt, doch van groter belang wordt geacht het agrarisch nut (bestuiving), de plaats van de bijen in de natuur-

bescherming en daarmee in het milieubeheer en de bijenteelt als factor in recreatie en nuttige, actieve vrijetijdsbesteding. Na de koffie bleek de regen iets in hevigheid te zijn afgenomen en kon de voorzitter met gerechtvaardigde trots en voldoening de stal tonen, die vlak achter de schaapskooi van de bekende Rhedense kudde is gelegen, zodat de drie-eenheid schapen, bijen en heide in het Rhedense natuurreservaat weer in ere is hersteld.

afd. Velp e.O.

BIJEN- EN HONINGMARKT TE IJSSELSTEIN (U.)

Ter gelegenheid van het 30-jarig jubileum van de vereniging tot bevordering van bijenteelt "Ijsselstein en omstreken" organiseert deze vereniging

EEN BIJEN- EN HONINGMARKT

Deze wordt gehouden aan de Achtersloot 15, te Ijsselstein op 24 juni 1972.

Vele attracties:

- Bekers beschikbaar voor de best aangevoerde kast en korf
- Er wordt een film vertoond
- Een grote aanvoer is verzekerd
- Verloting
- Vele bezienswaardigheden (observatiekast, klompenmaker).

De keuring wordt gehouden om 's morgens 9 uur. Eventuele inlichtingen te verkrijgen bij: H. Roodenburg, Benschop 42a (tel. 03478-1278). Tot ziens in Ijsselstein op 24 juni.

afd. Ijsselstein e.O.

Op 3 mei j.l. vierde het echtpaar A. T. v.d. Brink-Burgstein zijn 60-jarig huwelijksfeest.

Het echtpaar v.d. Brink is in de imkerswereld lang geen onbekende, doordat vele afdelingen in de loop der jaren hun bijenstal aan de Hartenseweg bezochten en het feit dat de hr. v.d. Brink jarenlang zitting heeft in de examencommissie voor het behalen van het diploma Praktisch Imker en hij de naar hem genoemde "Methode v.d. Brink" ontwikkelde en op tal van lezingen propageerde.

Wij wensen de familie v.d. Brink nog heel veel jaren in goede gezondheid toe.

Bestuur v.d. afdeling Renkum.

Het was nat, guur en ongezellig weer op zaterdag 15 april j.l. toen de afd. Driebergen haar traditionele voorjaarsbijenmarkt hield aan de Oranjelaan aldaar.

Desondanks een zeer druk bezoek met een flinke aanvoer van korven en kasten: in totaal 32 kasten, 10 zeskamers, 36 korven, 1 boogkorf en een rijke verscheidenheid aan lege kasten. Prijzen: kasten f 35,— tot f 55,—; korven f 20,— tot f 30,—; zeskamers f 22,— tot f 27,50. De excursie naar de heide-tuin, de bijenfilm en demonstratie boeiden vele bezoekers.

IN MEMORIAM

Op 11 mei, Hemelvaartsdag, overleed geheel onverwacht, in de leeftijd van 57 jaar, onze geachte vriend en medelid de heer

W. J. PALMEN

Wij kenden hem als een prettig kameraad, maar nu blijft slechts de herinnering over.

Wij wensen zijn echtgenote van harte sterkte toe.

Bestuur en leden van
afd. Heerlen.

Op 11 mei overleed ons bestuurslid de heer

R. J. VAN ZANTEN

op de leeftijd van 64 jaar.

Wij verliezen in hem een actief lid van onze afdeling en zullen hem node missen in onze reiscommissie.

Afdeling Zeist

H. H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband
naar . . .

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Weer leverbaar het bijenboek van Joh. W. Schotman
HET STAPELKASTENSYSTEEM, gebonden à f 10,90.

Bij aankoop vanaf f 200,— aan materiaal ineens dit boek gratis.

Voor materiaal zie maandblad van maart.

Vraagt onze meer uitgebreide prijslijst van 1972, die wij u dan gratis toezenden.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZONEN

Jubbega Friesland — Telefoon 05165 - 382

BIJENSTAND DE BIJENKORF TE EEMNES heeft voor het nieuwe seizoen:

Bijenkorven (groot model)	f 14,50
Bijenkorven (klein 30 x 22)	„ 10,50
Schepkorven (ruim model)	„ 12,00
Bisschopsmutsen (beperkt leverbaar)	„ 35,00
Bijenkappen	7,— en „ 7,50
Bijensluiser (ruim model)	„ 8,00
Bijensluiser (geheel bijendicht)	„ 9,85
Hoedjes voor Bijensluiser	„ 6,00
Handschoenen voor dames	„ 12,00
Handschoenen kunststof	„ 12,50
Zalf tegen bijensteken per tube	„ 3,25
Zalf tegen bijensteken per flesje	„ 7,25
Bijenafweermiddel- spuitbus (onschadelijk voor de bijen)	„ 4,75
Zwermvangmiddel per flesje	„ 4,50
Anti-wasmot (grote flacon)	„ 1,70
Beroker Vulkaan (autom.)	„ 29,00
Beroker Vulkaan (electr.)	„ 32,50
Dathepijp (alum.)	„ 13,75
Dathepijp (met houtmantel)	„ 11,50
Gaatjespons (merk Graze)	„ 13,50
Gaatjespons (eenvoudige uitvoering)	„ 12,75
Metalen oogjes (per duizend)	„ 5,50
Wielspoortje	„ 3,00
Afstandsblikje (per honderd)	„ 4,00
Afstandsblikjes (zwaardere uitvoering)	„ 6,00
Bijenveger (prima kwaliteit)	„ 2,50
Raampjeslichter	„ 2,50
Koninginnenhuisjes	„ 0,25
Ontzegelvorken	6,50 en „ 7,50
Honingzeef (dubbel)	„ 11,50
Honingbusjes (2 1/2 kg)	„ 1,40
Honingflacons	„ 0,20
Nektapoll honingstuifmeeldeeg per kg.	„ 4,00
Stropdassen voor de imker met bijenmotief in rood, groen en blauw	„ 11,50
En tot slot onze onovertroffen goudmerk kunststraat zowel in broed- als honingkamer-formaat	„ 11,50

Bijenstand „DE BIJENKORF” sinds 1897

Meentweg 103, Eemnes

Postrekening 2622 — Telefoon 02153 - 6704

IMKERSAGENDA

24 juni	Bijenmarkt IJsselstein
18 juli	Bijenmarkt Veenendaal
2 september	Imkersdag Rotterdam
4 november	Stichtse imkersdag en Honingkeuring Driebergen.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: Prima Simplexkasten, keurig geschilderd groen met witte banden, dubbelwandig met broed en honingkamer f 47,50. Honing met eerste prijzen bekroond. Linde f 3,75. Heide f 5,90. Fruit f 3,65 per kg. bij 25 kg **Bijenkorven** in goede staat zonder gebreken f 12,50. **Bijenvolken** in kasten, korven en op ramen. **Zesraamkastjes** f 19,50 groen geschilderd. Wij verkopen alles onder garantie. **Bijenpark Brulleman**, Zandpad 42a, Breukelen, telefoon 03462-1303, giro 377905.

GEVRAAGD: Bijenvolken in korven en kasten, gehele bijenparken of standen, bijenkasten, korven en alles wat voor en bij een bij nodig is. Betaling contant geld. **Bijenpark Brulleman**, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 03462-1303.

GEVRAAGD: Honing in alle soorten en hoeveelheden. Betaling contant. **Bijenpark Brulleman Breukelen**, tel. 03462-1303.

TE KOOP: Antieke wasvormen, vaten en emmers, alles van roodkoper, Strookasten en drentse boerenkastjes. **Bijenpark Brulleman Breukelen**, Zandpad 42a, tel. 03462-1303.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken, zowel in korven als kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. **Bijenstand „De Bijenkorf” sinds 1897**. Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

TE KOOP: Prima gezonde BIJENVOLKEN. In korven, kasten en op ramen. **Bijenstand „De Bijenkorf” sinds 1897**, Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

GEVRAAGD: Nieuwe prijs. Wie kan ons helpen aan het **Grote Bijenboek** van R. P. Groenveld? Zenden aan: E. J. Kommer, Stevenfennestraat 12, Enschede.

GEVRAAGD: Het Grote Bijenboek van R. P. Groenveld, C. P. Hos, Westerlanderlaan 9, Wieringen, tel. 02279-1820.

AANGEBODEN: Handboek der moderne bijenteelt, Schotman - **Het Bijenboek**, Joustra - **Aus dem Leben der Bienen**, v. Frisch. **GEVRAAGD: Het grote Bijenboek**, R. P. Groenveld - **De wonderen van het bijenvolk**, Ootmar. I. L. Trip, Weth. van Rooijenweg 15, Houten, tel. 03403-1685.

TE KOOP: 22 BIJENVOLKEN, uitstekend gezond, simplexmaat, met of zonder kast. Tevens een 4-raams **HONINGSLINGER** à f 75,—. S. Aardema, Molenlaan 29, Ureterp.

TE KOOP: Een 3-raams Honingslinger in prima staat. R. Gouda, Pres. Kennedystraat 19, Sprang-Capelle (N.Br.).

TE KOOP AANGEBODEN: Kaukasische Koninginnen. Zeer zachttaardig en zwermtraag. Teeltmoeren f 35,—. Standbevrucht f 15,—. Levering ca. eind juni. P. J. Romeijn, Const. Huygenslaan 18, Zeist, tel. 03404-16501.

WIJ KOPEN: Int. Bijenhoning - Ruwe en Zuivere Bijenwas, Propolis. **WIJ VERKOPEN: Bijenvolken**, in nieuwe korven en op ramen. Honing-Was en Kaarsenindustrie "Arkadia", Lochem, tel. 05730-1827-2219.

TE KOOP GEVRAAGD: Elk kwantum Zomerhoning. Aanbiedingen aan Bijenstand H. T. van Dam & Zn., Jubbega, tel. 05165-382.